

راهنمای پرستاری آموزش خودمراقبتی به بیمار، حین بستری

سندرم‌های رایج حین دیالیز

عوارض همودیالیز

در زمان انجام دیالیز ممکن است عوارض و علایمی ایجاد شود که برخی شایع و برخی بصورت نادر مشاهده می‌شود. عوارض شایع عبارتند از:

کاهش فشارخون

گرفتگی عضلات

تهوع و استفراغ

سر درد

درد سینه و کمردرد

خارش

تب و لرز

عوارض ناشایع در هنگام دیالیز عبارتند از:

واکنش یا حساسیت به دیالیز

همولیز یا لیز شدن گلبول های قرمز

آمبولی هوا

اقدامات زمان ایجاد کاهش فشارخون

در صورتی که علائم و نشانه های کاهش فشار خون را داشتید به پرستار خود اطلاع دهید تا فشارخون شما را کنترل کند در صورت کم بودن فشار خون اقدام درمانی مناسب را انجام دهد.

از آن جایی که امکان افزایش وزن در مدت زمان بین دو دیالیز وجود دارد باید افزایش وزن در بین دو دیالیز را کنترل کنید، افزایش وزن در هر روز باید کمتر از یک کیلو باشد.

اگر داروی ضد فشار خون می خورید، بعد از دیالیز آن را مصرف کنید.

در حین دیالیز، غذا یا مواد خوراکی نخورید.

در صورت عدم ایجاد مشکل تنفسی طوری بخوابید که پا کمی بالاتر از سر قرار گیرد.

ممکن است به شما 100 سی سی یا بیشتر سرم نمکی تزریق گردد.

در صورتی که افت فشارخون زیاد باشد، دیالیز قطع می شود.

برای شما لوله یا ماسک اکسیژن گذاشته می شود.

به منظور کاهش فشار خون حین دیالیز دمای محلول دیالیز به 34 تا 36 درجه کاهش می یابد.

اقدامات زمان ایجاد گرفتگی عضلانی

در صورتی که علت این عارضه کاهش فشار خون باشد اقدامات زمان افت فشارخون که در قسمت قبل توضیح داده شد انجام دهید.

به پرستار خود اطلاع دهید تا درمان مناسب برای شما انجام گردد.

اگر دیابت نداشته باشید ممکن است به شما 50 سی سی گلوکز 50% یا برخی داروها با نظر پزشک تزریق شود.

با مصرف اگزازپام 5 یا 10 میلی گرم با نظر پزشک دو ساعت قبل از انجام دیالیز این عارضه کاهش می یابد.

مصرف چربی های خوراکی را کاهش دهید.

میزان قند مصرفی را کاهش دهید. از مصرف نوشابه و الکل خودداری کنید.

از کمپرس گرم و ماساژ اندام استفاده کنید.

اقدامات زمان ایجاد تهوع و استفراغ

در صورتی که علت این عارضه کاهش فشار خون باشد اقدامات زمان افت فشار خون که در قسمت قبل توضیح داده شد انجام دهید.

به آرامی دراز بکشید و آرامش خود را حفظ نمایید.

به پرستار خود اطلاع دهید تا درمان مناسب برای شما انجام گردد.

می‌توانید با نظر پزشک قبل از انجام دیالیز متوکلوپرامید مصرف کنید.

از خوردن و آشامیدن در زمان انجام دیالیز خودداری نمایید.

اقدامات زمان ایجاد خارش

از اجسام زبر برای خاراندن پوست استفاده نکنید.

برای جلوگیری از خشکی پوست از حمام کردن زیاد و استفاده از صابون های معطر خودداری کنید.

در زمان استحمام از صابون های ملایم استفاده نموده و از کیسه کشیدن زیاد پوست اجتناب نمایید.

پوست را با نرم کننده و مرطوب کننده های پوست مرطوب نگه دارید.

از قرارگیری در محیط هایی با درجه حرارت خیلی بالا و یا پایین خودداری کنید.

رژیم غذایی با محدودیت فسفر را رعایت فرمایید.

داروهای ضد خارش تجویز شده را مصرف نمایید.

ناخن های خود را همیشه کوتاه نگه دارید.

در صورت داشتن خارش از پارچه تمیز و نرم جهت این کار استفاده نمایید.

از آب گرم برای حمام استفاده نکنید.

از پوشیدن لباس های پشمی و نایلونی خودداری نمایید.

از لباس های نرم و پنبه ای استفاده نمایید.

اقدامات زمان ایجاد سردرد

می‌توانید از استامینوفن به صورت خوراکی استفاده نمایید.

نوشیدن یک فنجان چای و یا قهوه پس از انجام دیالیز برای کاهش سردرد موثر می باشد.
در صورتی که سردرد شدید بود به متخصص داخلی اعصاب مراجعه نمایید.

اقدامات زمان ایجاد تب و لرز

در صورت تب بالا از استامینوفن خوراکی می توانید استفاده نمایید.
از ارتباط با افرادی که دارای عفونت می باشند خودداری نمایید.
در زمان ایجاد تب پوشش و یا لباس های خود را کم نمایید.

اقدامات زمان ایجاد واکنش یا حساسیت به محلول دیالیز

انجام دیالیز قطع شده و از بازگشت خون موجود در دستگاه دیالیز به بدن جلوگیری می شود.
به شما داروهایی مانند آنتی هیستامین و ... داده می شود.
برای شما لوله یا ماسک اکسیژن گذاشته می شود.

اقدامات زمان ایجاد سندرم عدم تعادل در دیالیز

شما به تنهایی نمی توانید به این سندرم پی ببرید و پرستاران و پزشکانی که در مراکز دیالیز کار می کنند با دیدن علائم به سرعت به وجود این سندرم پی می برند.
فردی که دارای این سندرم است به صورت ناگهانی دچار سردرد، تهوع، استفراغ، بی قراری شدید و لرزش می شود. زمانی که پرستاری این علائم را در بیماری مشاهده کند به سرعت اقدامات درمانی را آغاز می کند.
تشنج می تواند در افرادی که دارای وزن کم هستند دیده شود اما در تمام بیماران امکان تشنج وجود دارد.
زمانی که این تشنج اتفاق افتادمی توان با تزریق سرم سدیم یا مانیتور بیمار را به حالت اولیه برگرداند و در صورتی که تشنج شدید باشد دیالیز باید قطع شود و بعد از چند ساعت به صورت آهسته دیالیز را آغاز کنند.
به موقع برای انجام همودیالیز مراجعه کنید و نوبت دیالیز را به تعویق نیندازید.

اقدامات زمان ایجاد آمبولی هوا

در صورت ایجاد علایم به پرستار خود اطلاع دهید تا اقدامات مناسب برای شما انجام شود.
انجام دیالیز در زمان ایجاد این عارضه قطع می گردد.
بیمار به پهلوی چپ در حالتی که سر پایین تر و پاها بالاتر باشد خوابانده می شود.
اکسیژن 100% با ماسک داده می شود.
به ناحیه دو کتف ضربه وارد می شود.

References : 1. clinicalkey 2. mayoclinic 3. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing 4. familydoctor 5. Betterhealth

تهیه شده در واحد آموزش سلامت بیمارستان افضل پور کرمان. بهار 1403

034 31328143